

KOKA ZERO

Af Anne Sofie Scherrebeck. Forfattet med udgangspunkt i et interview lavet med sociolog Sdenka Silva v/ Martha Gutiérrez Flores.

Kokabladet (**la hoja de coca**) har været brugt i Andesregionen i de sidste 5000 år, og har en helt særlig plads i de andinske indianerkulturer. Der findes ikke den højtidelighed eller fest, hvor kokabladet ikke er til stede. At bruge koka er ensbetydende med at være indianer (indígena) og at have gode intentioner. Hvis man ønsker at vise, at man betragter nogen som en ven, skal man invitere vedkommende på koka. Og når en ny leder bliver valgt, viser man sin velvilje over for ham ved at forære ham koka. Det er således svært at fjerne kokabladet fra de andinske kulturer, uden samtidigt at ødelægge dele af selve kulturen.

Det er ikke tilfældigt, at det lige netop er kokabladet der har fået denne særlige kulturelle rolle. Bladet indeholder stoffer (13 forskellige alkaloider, hvoraf en af dem er kokain), der gør at man kan arbejde rigtig hårdt, når man tygger det. Spanierne opdagede således, at en indianer kan tåle hårdt arbejde i op til 48 timer ad gangen, hvis han tygger koka. Den dag i dag er det at tygge kokablade stadig vigtigt for minearbejderne (**los mineros**) for at kunne overkomme det hårde arbejde og de lange arbejdstider.

Ud over de energigivende stoffer som blandt andet kokain (**cocaína**) indeholder kokabladet også en overraskende mængde af proteiner, vitaminer og mineraler. Det gør bladet til en vigtig del af ernæringen i det bolivianske højland, hvor kosten kan være meget ensidig, og hvor det på grund af det hårde klima ikke er muligt at dyrke mange grøntsager.

På trods af sine gode egenskaber er kokabladet forbudt i store dele af verden. Dette skyldes, at bladet kan bruges til at fremstille kokain, som er et farligt og skadeligt narkotika. Især skiftende regeringer i USA har været aktive i kampen mod kokain i den såkaldte ”War on Drugs” (**La guerra contra las drogas**) som blev påbegyndt i 1971 af præsident Richard Nixon. Logikken er, at hvis man udrydder kokabladet, er det ikke muligt at fremstille kokain. USA's kamp mod narkotika har haft enorme konsekvenser i Bolivia. Problemet med USA's hårde, militante måde at udrydde kokablade på er blandt andet, at man ikke opbygger nogle sociale og økonomiske alternativer for den enkelte kokabonde. Folk er blevet slået ihjel og marker brændt af, men alternativer i form af andre afgrøder der giver en fortjeneste, eller andre arbejdspladser hvor man kan tjene til at forsørge sin familie, er ikke blevet opstillet. I filmen vil du høre bolivianske kokabønder (**cocaleros**) berette om, hvordan de er blevet behandlet af militæret i kampen mod narkotika. Den Bolivianske regering har i mange år haft svært ved at frasige sig den hårde tone over for kokadyrkningen og kokabønderne, fordi landet er økonomisk afhængigt af de store summer som hvert år overføres af internationale fonde som hjælp til at betale af på en enorm statsgæld. Med pengene følger et krav om, at kokaen skal udryddes.

I filmen vil du høre argumenter både for og imod tilladelsen af kokabladet, og du vil møde både kokabønder, militærpersoner, akademikere og den nuværende bolivianske præsident Evo Morales.

Krigen mod narkotika og politikken om *Koca Zero* kan siges at have været medvirkende til, at Evo Morales den dag i dag er præsident i Bolivia. Da kokabønderne var blevet udsat for tilstrækkeligt meget vold og

uretfærdighed, begyndte de nemlig at organisere sig, så de kunne forsvare sig politisk. Det blev til en stærk organisation. I begyndelsen kæmpede de udelukkende for deres ret til at dyrke kokablade, men med tiden voksede deres politiske deltagelse til at dække en række andre nationale spørgsmål. Evo Morales var selv kokabonde og er leder for kokabønderne i Chapare (Cochabamba). I kampen imod *Koka Zero* voksede hans politiske deltagelse, indtil han i 2005 blev valgt som landets første indianske præsident.